

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 4084/23
12.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Милице Аксентијевић и Љиљане Милосављевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА (ЈМБГ ...) из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Ана Гођевац, адвокат из Београда, ул. Господар Јованова бр. 73, против туженог Јавног водопривредног предузећа “Београдводе”, МБ 07029110, са седиштем у Београду, ул. Светозара Ћоровића бр. 15, чији је пуномоћник Милован Лалић, адвокат из Београда, ул. Рузвелтова бр. 41-45, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 5106/21 од 17.5.2023. године, у седници већа одржаној дана 12.1.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 5106/21 од 17.05.2023. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 5106/21 од 17.5.2023. године ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено је као незаконито решење туженог бр. 1319 од 29.4.2021. године. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљу врати на рад. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да, на име

накнаде штете, тужиљи исплати, за период од маја 2021. године закључно са мартом 2023. године, месечне износе у вредности и са законском затезном каматом почев од датума доспелости, до исплате, као у садржају тог става. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да у корист тужиље, на износе из става трећег изреке, обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за осигурање у случају незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да на досуђене износе накнаде штете ставом трећим изреке исплати тужиљи законску затезну камату, са месечним почецима, ближе опредељеним као у садржају тог става. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.607,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући пресуду у ставу првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на жалбу туженог.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у побијаном делу, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба туженог неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде, у побијаном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде поступка на које се указује у жалби.

Према утврђеном чињеничном стању у поступку пред првостепеним судом, тужиља је била запослена код туженог на основу Уговора о раду бр. 591/1 од 18.2.2020. године који се примењивао од 01.03.2020. године, на пословима ... у Служби за управљање пројектима и информисањем у Сектору за економско-финансијске, правне и опште послове, који су систематизовани под редним бројем ... Правилника, уз уговорени износ бруто зараде од 60.407,00 динара који чини основна зарада у износу од 43.975,00 динара, увећана за износ од 16.432,00 динара, на име законом прописаних пореза и доприноса из зараде запослених, са исплатом зараде једном или два пута месечно до тридесетог у месецу за претходни месец. Решењем туженог бр. 1319 од 29.4.2021. године, тужени је тужиљи отказао уговор о раду са припадајућим анексима и исплаћена јој је отпремнина у износу од 240.959,52 динара, а по основу члана 179 став 5 тачка 1, члана 192 Закона о раду, Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, Колективног уговора код послодавца Јавног пољопривредног предузећа "Београдводе", Статута Јавног водопривредног предузећа "Београдводе" од 14.6.2016. године и Одлуке о утврђивању вишка запослених бр. 1227 од 20.4.2021. године. Доношење оспореног решења

уследило је након измене и допуне Правилника о организацији и систематизацији послова од 20.4.2021. године које су ступиле на снагу 29.4.2021. године, а којим је између осталог укинута Служба за управљање пројектима и информисањем где је тужиља била запослена. Одлуком о утврђивању вишка запослених код туженог бр. 1227 од 20.4.2021. године, која је ступила на снагу 29.04.2021. године, одређено је да је због организационих и економских промена послодавца који су условљени потребом за оптимизацијом трошкова рада код послодавца, престала потреба за обављањем одређених послова и да је дошло до укидања одређених радних места односно смањења броја извршилаца, између осталог Сектора за економско-финансијске, правне и опште послове, због чега се јавио вишак запослених међу којима су и запослени радном месту ... у Служби за управљање пројектима и информисању, на којим пословима је тужиља била распоређена. Имајући у виду наведено, тужилји је отказан уговор о раду, јер је престала потреба за њеним радом и чије радно место је укинута изменама правилника, због чега је тужиља проглашена вишком запослених. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П2 2325/11 од 12.10.2011. године разведен је брак тужилје и ББ и заједничко малолетно дете ВВ, рођена ...2008. године, је поверена тужилји на старање, док је отац ББ обавезан да на име доприноса за издржавање детета месечно плаћа 10.000,00 динара почев од 1.10.2011. године. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду 1611/18 од 20.3.2019. године, измењена је преходна пресуда и обавезан је ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетне ВВ тужилји плаћа месечно 13.000,00 динара, почев од 18.9.2018. године. Минимална зарада у Републици Србији у току 2021. године је за месец са 160 радних сати износила 29.428,80 динара за месец са 168 радних сати 30.900,24 динара, за месец са 176 радних сати 32.371,68 динара и за месец са 184 радна сата 33.843,12 динара. Тужиља у време доношења решења о отказу уговора о раду није била у брачној нити ванбрачној заједници и живела је са малолетном ћерком, ВВ, која је имала 12 година.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилје основан, с обзиром на то да је тужиља испуњавала услове из одредбе члана 75 Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, према којој послодавац не може донети одлуку о престанку радног односа запосленом по основу вишка запослених, без његове сагласности и то самохраном родитељу са дететом до 15 година живота, па јој тужени није могао отказати уговор о раду по основу вишка запослених, без њене сагласности које у конкретном случају није било. Право туженог на отказивање уговора о раду у случају технолошких економских и организационих промена из члана 179 став 5 тачка 1 Закона о раду било је ограничено заштитном клаузулом Посебног колективног уговора који се примењивао код туженог, а у складу са чланом 8 став 2 Закона о раду. Тужени је био дужан да цени околности које су пратиле отказ уговора о раду тужилје, односно да ли је тужиља испуњавала услове из члана 75 Посебног колективног уговора, а што је пропустио, иако су наведене околности биле познате туженом у време доношења оспореног решења, при чему се у решењу о отказу уговора о раду и сам тужени позвао на Посебни колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије за који је током поступка истицао да се не примењује код туженог. Како тужени није проценио све релевантне чињенице које се тичу отказивања уговора о раду и све прилике на страни тужилје, те није наведене околности ценио у смислу члана 75 Посебног колективног уговора за јавна предузећа у

комуналној делатности на територији Републике Србије, првостепени суд је закључио да је тужилји неосновано престао радни однос, па је поништио оспорено решење о отказу као незаконито.

С обзиром на то да је суд утврдио да је тужилји незаконито престао радни однос, применом одредбе члана 191. Закона о раду, усвојен је и тужбени захтев тужилје за враћање на рад и обавезан тужени да тужилји исплати накнаду штете чија је висина утврђена из уговора о раду број 591/1 од 18.2.2018. године који је отказан оспореним решењем, а која висина није била спорна међу странкама, због чега је првостепени суд одлучио као у ставу другом и трећем изреке побијене пресуде.

Првостепени суд је на досуђене износе потраживања досудио тужилји законску затезну камату на основу члана 277 у вези са чланом 186 Закона о облигационим односима.

Суд је на основу члана 191 Закона о раду обавезао туженог да у корист тужилје на досуђене износе накнаде штете, уплати доприносе за обавезно социјално осигурање надлежним органима, с обзиром на то да је захтев за уплату доприноса акцесорне природе.

Како се према уговору о раду тужени обавезао да тужилји исплаћује зараду до 30. у месецу за претходни месец, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужилје у делу којим је тражила да се обавезе тужени да на досуђене износе накнаде штете ставом трећим изреке исплати тужилји законску затезну камату од дана када је тражено коначно опредељеним тужбеним захтевом, до дана који претходи данима од када је тужилја имала право на законску затезну камату по основу члана 277 у вези са чланом 186 Закона о облигационим односима.

Првостепени суд је у побијаном делу ожалбене пресуде, правилно и потпуно утврдио чињенично стање и на исто правилно применио и материјално право, дајући за своју одлуку довољне и јасне разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Одредбом члана 179 став 5 тачка 1 Закона о раду (“Службени гласник РС” бр. 24/05...95/18) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбом члана 191 Закона о раду, прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио (став 1.). Накнада штете из става 1. овог члана утврђује се у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајући порез и доприносе у складу са законом, у који не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца (став 2.). Накнада штете из става 1. овог члана исплаћује се запосленом у висини изгубљене зараде која је умањена за износ пореза и доприноса

који су обрачунавају по основу зараде у складу са законом (став 3.). Порез и допринос за обавено социјално осигурање за период у коме запослени није радио обрачунава се и плаћа на утврђени месечни износ изгубљене зараде из става 2. овог члана (став 4.).

Одредбом члана 8 став 2 Закона о раду прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није друкчије одређено.

Одредбом члана 75 Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, предвиђено је да послодавац не може донети одлуку о престанку радног односа запосленом по основу вишка запослених, без његове сагласности и то: 1) инвалиду рада који је инвалидност стекао радом код тог послодавца; 2) самохраном родитељу са дететом до 15 година живота и 3) родитељу са дететом са посебним потребама. Самохраним родитељима у смислу овог уговора сматрају се родитељи који живе са најмање једним дететом, није у брачној или ванбрачној заједници и који нема помоћ у издржавању детета од стране другог брачног друга или је та помоћ нижа од 50% минималне зараде у Републици утврђене у складу са законом.

Поштујући наведене норме, код чињеница утврђених у поступку пред првостепеним судом, да је тужилца била запослена код туженог, те да је изменама Правилника о раду туженог тужилино радно место укинута, а да је тужилци 29.04.2021. године тужени отказао уговор о раду, као вишку запослених без њене сагласности, иако је тужилца самохрани родитељ малолетног детета које је рођено ...2008. године и чијем издржавању доприноси други родитељ у износу од 13.000,00 динара, а да је у периоду доношења оспореног решења о отказу минимална месечно зарада износила највише 33.843,12 динара, односно да је издржавање које је тужилца добијала на име доприноса издржавања малолетног детета износило мање од 1/2 минималне зараде, то је правилан закључак првостепеног суда да тужени у конкретном случају није применио заштиту одредбу члана 75 Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, којом се забрањује отказивање уговора о запосленом без његове сагласности, по основу вишка запослених у случају да је запослени самохрани родитељ са дететом до 15 година живота и да је помоћ у издржавању детета од стране другог брачног друга нижа од 50% минималне зараде у Републици.

Неосновано се жалбом указује да се на туженог не примењује Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, с обзиром на то да је чланом 2. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС" бр. 88/11...95/18) прописано да, између осталих, комуналне делатности обухватају и преиочишћавање и одвођење атмосферских вода и отпадних вода, а што спада у делатност туженог, сходно одредби члана 5 став 2 тачка 1 Одлуке о промени оснивачког акта туженог ("Службени лист града Београда" бр. 57/16...73/16). Осим тога, и сам тужени се приликом доношења Одлуке о утврђивању вишка запослени од 20.4.2021. године и решења о отказу уговора о раду тужилце, позвао на одредбе Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије.

Нису од утицаја на другачије одлучивање у овој парници наводи жалбе да је првостепени суд погрешно одлучио када је обавезао туженог да тужиљу врати на рад иако је неспорно да је тужиља по занимању саобраћајни инжењер за железнички саобраћај и да тужени нема ни једно радно место које одговара стручној спреми и занимању тужиље, с обзиром на то да првостепени суд није обавезао туженог да тужиљу врати на конкретно радно место, већ да је врати на рад, у смислу реинтеграције као последице наконитог отказа, а према расположивим радним местима у тренутку враћања на рад, како је то императивно прописано одредбом члана 191 став 1 Закона о раду.

Такође, нису од утицаја наводи жалбе да је првостепени суд погрешно одлучио кад је обавезао туженог да тужиљи исплати накнаду штете у виду изгубљених зарада, с обзиром да је тужени тужиљи исплатио отпремнину за отказивање уговора о раду, јер је отпремнина различит основ стицања у односу на накнаду штете у виду изгубљених зарада, а током овог поступка није истакнута компензациона противтужба или приговор компензације.

Имајући у виду наведено, по оцени овог суда, побијано решење о отказу уговора о раду тужиље је правилно поништено од стране првостепеног суда као незаконито и обавезан тужени да тужиљу врати на рад, сходно одредбама члана 191 Закона о раду, због чега је ожалбена пресуда потврђена у ставу првом и другом изреке.

Како је првостепеном пресудом правилно поништено као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиље, правилан је и закључак првостепеног суда да је остварен правни основ из члана 191 став 1 и 2 Закона о раду, за накнаду штете тужиљи у виду изгубљене зараде за утужени период. Ово из разлога, јер се ради о примањима која би запослени остварио према редовном току ствари, да није било незаконите радње туженог, па је тужени у обавези да отклони правне последице које су настале у имовини тужиље у утуженом периоду.

Правилна је одлука садржана у ставу четвртом изреке побијане пресуде, којом је обавезан тужени да за тужиљу уплати доприносе на досуђене износе на име накнаде штете због изгубљене зараде, јер је у том делу донета правилном применом одредби члана 191 став 1 Закона о раду и члана 2 и 51 Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Неосновани су жалбени наводи о учињеној битној повреди поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је изрека првостепене пресуде у потврђеном делу јасна и разумљива, а образложење садржи потпуне и јасне разлоге о свим битним чињеницама, тако да нема недостатака због којих се не може испитати.

Ни осталим наводима жалбе туженог не доводи се у питање правилност и законитост првостепене пресуде, с обзиром да се истима износи анализа доказа, који су, насупрот жалбеним наводима, већ били предмет правилне оцене од стране првостепеног суда.

Потврђено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке побијане пресуде, јер је донето правилном применом одредби члана 153

став 1, члана 154 и 163 Закона о парничном поступку.

Како тужени није успео у поступку по жалби, а трошкови тужиље за састављање одговора на жалбу нису били потребни и нужни за вођење ове парнице, то је сагласно одредбама члана 153 став 1 и 154 Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Из изнетих разлога, применом одредби члана 390, 401 тачка 2 и члана 165 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11...18/20), одлучено је као у изреци.

**Председнк већа-судија
Гордана Тошић**

,с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**